

سرشناسه	: ضیغمی، محمدرضا، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: تاثیر توريسم مذهبی بر ارتقای توسعه اقتصاد شهر قم / نویسنده محمدرضا ضیغمی.
مشخصات نشر	: قم: جام جوان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۷۸۱۱-۰۶-۴ ریال: ۲۰۰۰۰
وضعیت فهرست	: فیبا
نویسی	
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۷۵.
موضوع	: قم
موضوع	: Qom (Iran)
موضوع	: گردشگری -- ایران -- قم
موضوع	: Tourism -- Iran -- Qom
رده بندی کنگر	: ۳۹۷ س. ۷۴/م DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۱۲
شماره کتابشناسی	: ۲۲۰۲۰۰
ملی	

نام کتاب : تأثیر توريسم مذهبی بر ارتقای توسعه اقتصاد شهر قم

مؤلف : محمدرضا ضیغمی

ناشر: جام جوان

مدیر اجرایی: سهراب جینور

طراح: مالک علیزاده

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۹۷

چاپ: اصیل

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۸۱۱-۰۶-۴

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است

دفتر مرکزی: قم، خیابان سمیه، کوچه ۵، پلاک ۳۱، تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۷۲۹۴

همراه: ۰۹۱۲۱۵۲۰۲۸۹

انتشارات جام جوان

sohrab2009nashr@yahoo.com

ارتباط با ناشر:

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(ای رسول به مردم بگو که در زمین سیر و سفر کنید و بنگرید که
خداوند چگونه آفرینش را آغاز کرده است، سپس خداوند جهان آخرت را
ایجاد خواهد کرد، بی گمان هر چیزی را می تواند کرد و تواناست)
قرآن کریم، سوره عنکبوت، آیه ۲۰

تقدیم به

والدین و همسر عزیزم که در تعریف نمی‌گنجند. از مادر و همسر و فرزند عزیزم که با دعا و خیرش همراهم بودند و با صبر و حوصله مرا در تهیه و تنظیم این کتاب یاری دادند. تشکر و قدردانی من بایم باشد که قطره‌ای از دریای بی‌کران محبتشان را سپاس گفته باشم.

www.Ketabon.ir

سپاسگزاری

بر خود لازم می‌دانم از اساتید ارجمند خانم دکتر تهمینه دانیالی، دکتر بهمن کارگر، دکتر پروانه زریار به خاطر راهنمایی‌های گرانقدر و صبوری بزرگوارانه ایشان در جهت پیشبرد و انجام هرچه بهتر مطالب این کتاب کمال سپاسگزاری را بنمایم.

فهرست مطالب

۲۱.....	پیشگفتار
۲۳.....	مقدمه

فصل ۱: ساقه ی تاریخی صنعت گردشگری

۲۷.....	۱-۱- سابقه ی تاریخی صنعت گردشگری
۲۸.....	۱-۲- تعاریف گردشگری
۳۱.....	۱-۳- اشکال گردشگری:
۳۱.....	گونه شناسی گردشگری:
۳۴.....	سایر گونه های گردشگری
۳۵.....	۲-۲- نظریه ها
۳۶.....	۱-۴- پیشینه گردشگری
۳۹.....	گردشگری مذهبی از دیدگاه اسلام

فصل دوم: معرفی مکانی و وضعیت موجود

۴۳.....	۳-۱- معرفی جغرافیایی
۴۳.....	موقعیت نسبی استان قم
۴۴.....	موقعیت ریاضی استان قم

- ۳-۱-۱- انواع آب و هوای استان قم ۴۴
- آب وهوای گرم و خشک ۴۴
- آب وهوای گرم و نیمه خشک ۴۴
- آب وهوای معتدل کوهستانی ۴۴
- ۳-۱-۲- منابع آبی (آبهای سطحی و زیرزمینی) استان قم ۴۵
- آبهای سطحی ۴۵
- رود تهرود ۴۵
- رود تهرچای ۴۵
- دریاچه نک ۴۶
- دریاچه حوض سلطان ۴۶
- آب های زیر زمینی استان قم ۴۷
- ۳-۱-۳- خاک استان قم ۴۸
- ۳-۱-۴- پوشش گیاهی استان قم ۴۸
- جنگل ها ۴۸
- تاغ زارها ۴۹
- بیشه زارها و درخچه زارها ۴۹
- ۳-۱-۵- نواحی کوهستانی استان قم ۵۰
- موقعیت نواحی کوهستانی استان: ۵۰
- اهمیت نواحی کوهستانی استان: ۵۰
- مهم ترین کوه های استان: ۵۰
- ۳-۱-۶- گسل های مهم استان قم ۵۱
- ۳-۲- سابقه تاریخی - سیرتکوینی قم ۵۲
- قم در دوران پیش از اسلام ۵۳

۵۴.....	قم دردوران پس ازاسلام
۵۴.....	قم دردوران معاصر
۵۵.....	۳-۲-۱- جاذبه های مذهبی وتاریخی استان قم
۵۵.....	۱-۲-۲- آستانه ی مقدسه ی حضرت معصومه (س)
۵۵.....	۳-۲-۳- بارگاه ملکوتی حضرت معصومه (س)
۵۶.....	۳-۲-۴- ضریح
۵۷.....	۳-۲-۵- رواق ها
۵۷.....	۳-۲-۶- حن ها
۵۷.....	صحن نمازگاہی
۵۷.....	صحن عتیق قدیم
۵۸.....	صحن صاحب الزمان
۵۸.....	۳-۲-۷- گلدسته ها
۵۸.....	گلدسته های ایوان طلا
۵۸.....	گلدسته های ایوان آینه
۵۹.....	گلدسته های صحن بزرگ
۵۹.....	۳-۲-۸- بقاع متبرکه
۶۰.....	امامزاده احمد بن اسحاق(ع)
۶۰.....	امامزاده اسماعیل (ع)
۶۰.....	امامزاده باوره(ع)
۶۰.....	پنج امامزاده
۶۱.....	مجموعه چهل اختران
۶۱.....	امامزاده موسی مبرقع (ع)
۶۲.....	چهل اختران

- ۶۲..... امامزاده زید (ع)..... ۷۵
- ۶۲..... امامزاده حلیمه خاتون..... ۷۵
- ۶۲..... امامزاده سلیمان..... ۵۵
- ۶۳..... امامزاده سلطان محمد شریف..... ۵۵
- ۶۳..... امامزاده سید سربخش..... ۷۵
- ۶۳..... امامزاده ابراهیم..... ۷۵
- ۶۳..... امامزاده شاه ابراهیم..... ۷۵
- ۶۴..... امامزاده شاهزاده ابراهیم..... ۷۵
- ۶۴..... امامزاده سید احمد قاسم (ع)..... ۷۵
- ۶۴..... شاه حمزه (ع)..... ۷۵
- ۶۴..... امامزاده شاهزاده جعفر سرب..... ۷۵
- ۶۵..... امامزاده شاه جمال..... ۷۵
- ۶۵..... شاهزاده زکریا..... ۷۵
- ۶۵..... شش امامزاده..... ۷۵
- ۶۵..... امامزاده شاهزاده جعفر..... ۷۵
- ۶۶..... امامزاده عبدالله..... ۷۵
- ۶۶..... امامزاده علی بن جعفر (ع)..... ۷۵
- ۶۷..... امامزاده معصومه (زینب خاتون)..... ۷۵
- ۶۷..... امامزاده ناصر (ع)..... ۷۵
- ۶۷..... امامزاده هادی (ع)..... ۷۵
- ۶۸..... شاهزاده هادی..... ۷۵
- ۶۸..... مقابر باغ گنبد سبز..... ۷۵
- ۶۹..... ۳-۲-۹- مساجد استان قم..... ۷۵

مسجد اعظم.....	۶۹
مسجد امام حسن عسکری (علیه السلام):.....	۷۰
۲- مسجد مقدس جمکران:.....	۷۲
مسجد جامع قم.....	۷۳
۳-۲-۱۰- کتابخانه‌های استان قم.....	۷۴
کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی قدس سره.....	۷۴
کتابخانه دفتر تبلیغات اسلامی.....	۷۵
کتابخانه مدرسه فیضیه.....	۷۶
کتابخانه مسجد اعظم.....	۷۷
کتابخانه حضرت آیه الله دلپایگانی.....	۷۷
کتابخانه آستانه حضرت سید موسی علیه السلام.....	۷۷
۳-۲-۱۱- آرامگاه ها.....	۷۷
۳-۲-۱۲- مورخان قمی.....	۷۸
۳-۲-۱۳- بزرگان قم در دوره ی معاصر.....	۷۸
۳-۲-۱۴- بناهای تاریخی و قدیمی.....	۷۹
مجموعه بازار قم.....	۷۹
قلعه ها.....	۸۰
کاروانسراها.....	۸۰
پل ها.....	۸۰
آب انبارها.....	۸۰
میل ها.....	۸۰
آتشکده ها و تپه های تاریخی.....	۸۱
معرفی قلعه های تاریخی قم.....	۸۱

- ۸۱..... قلعه سام آباد.....
- ۸۱..... قلعه قرمز.....
- ۸۱..... قلعه قمرود.....
- ۸۲..... قلعه گلی.....
- ۸۲..... قلعه مظفرآباد.....
- ۸۲..... یخچال راننده استان قم.....
- ۸۳..... باب انبیا های تاریخی قم:.....
- ۸۵..... کاروانسرای تاریخی قم:.....
- ۸۷..... میل های تاریخی قم:.....
- ۸۹..... پل های تاریخی قم:.....
- ۹۰..... چهارطاقی یا آتشکده.....
- ۹۱..... تپه های تاریخی صرم.....
- ۹۱..... تپه ی باستانی قلی درویش.....
- ۹۱..... قره تپه.....
- ۹۲..... آثار دیگر.....
- ۹۳..... مدرسه های علوم دینی.....
- ۹۳..... مدرسه فیضیه.....
- ۹۴..... خانه های تاریخی:.....
- ۹۴..... منزل امام خمینی:.....
- ۹۵..... موزه ها.....
- ۹۵..... موزه آستانه مقدسه.....
- ۹۶..... موزه تاریخ طبیعی استان.....
- ۹۶..... ۳-۲-۱۵-جاذبه های طبیعی.....

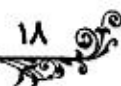
۹۶.....	دریاچه نمک
۹۶.....	دریاچه حوض سلطان
۹۷.....	منطقه ییلاقی کهک
۹۷.....	منطقه ییلاقی خلجستان
۹۷.....	تالاب بهشت معصومه
۹۹.....	شکارچیان
۱۰۰.....	عملیات نجات تالاب
۱۰۱.....	سایه آب بهشت معصومه:
۱۰۲.....	دهکده سلامت صبا دریاچه
۱۰۲.....	مقدمه
۱۰۳.....	تاریخچه
۱۰۴.....	موقعیت
۱۰۴.....	اجرای طرح
۱۰۵.....	امکانات
۱۰۶.....	هتل
۱۰۷.....	امکانات هتل:
۱۰۷.....	دریاچه
۱۰۸.....	کافی شاپ
۱۰۸.....	رستوران
۱۱۰.....	تفریح سالم
۱۱۰.....	اشتغال زایی
۱۱۰.....	تولید ثروت حلال
۱۱۰.....	ترجیح مصرف تولى داخلی از خارجی

- سدهای قم: ۱۱۱
- سدسندگان: ۱۱۳
- سدپانزده خرداد: ۱۱۴
- مشخصات سد ۱۱۵
- گونه های جانوری منطقه ۱۱۶
- ۱۱۶
- غار که یکی از منحصر به فردترین غارهای ایران ۱۱۷
- مسیر و ۱۱۹
- ۳-۳-۱- انسانی و فرهنگی (ویژگی جمعیت استان قم) ۱۱۹
- ۳-۳-۱- میزان جمعیت استان قم ۱۱۹
- ویژگی جمعیت استان ۱۱۹
- تراکم نسبی جمعیت ۱۱۹
- رشد جمعیت ۱۲۰
- ۳-۳-۲- ترکیب جمعیت شهری و روستایی ۱۲۱
- میزان رشد جمعیت شهرنشین استان ۱۲۱
- میزان رشد جمعیت روستایی استان ۱۲۱
- علل افزایش جمعیت شهری استان ۱۲۱
- ساختمان سنی جمعیت ۱۲۱
- ۳-۳-۳- فعالیت فرهنگی ۱۲۱
- ۳-۳-۴- میزان سواد مردم استان ۱۲۱
- ۳-۳-۵- فعالیت های بهداشتی و درمانی ۱۲۴
- ۳-۴- توانمندی اقتصادی ۱۲۵
- زراعت ۱۲۵

۱۲۶.....	باغداری
۱۲۷.....	دامپروری
۱۲۷.....	توانمندی استان در بخش صنعت و معدن
۱۲۸.....	توانمندی های استان در بخش معدن
۱۲۸.....	- معادن دریاچه ی نمک و دریاچه ی حوض سلطان:
۱۲۹.....	توانمندی استان در بخش بازرگانی
۱۲۹.....	منطقه ی ویژه ی اقتصادی سلفچگان
۱۲۹.....	صنایع دستی
۱۲۹.....	شاخص های صنایع دستی:
۱۳۰.....	قالی بافی
۱۳۰.....	سفالگری و سرامیک
۱۳۰.....	درورگری و منبت کاری
۱۳۰.....	سنگ تراشی و حکاکی روی سنگ
۱۳۱.....	۳-۵- تقسیمات سیاسی:
۱۳۳.....	۳-۶- جایگاه شهر قم از نظر گردشگری
۱۳۴.....	وعده حمایت از بخش خصوصی
۱۳۵.....	استقبال از سرمایه گذاران
۱۳۵.....	پایگاهی برای شیعیان دنیا

فصل سوم: نقش صنعت گردشگری در تحولات اقتصادی شهر قم

۱۳۹.....	صنعت گردشگری از دیدگاه اقتصاد
۱۴۰.....	درآمد جاری
۱۴۲.....	اثرات اقتصادی گردشگری
۱۴۶.....	اثرات فرهنگی - اجتماعی گردشگری

- ۱۴۸..... اثرات سیاسی توسعه گردشگری
- ۱۴۸..... پیامدهای مثبت
- ۱۴۹..... پیامدهای منفی
- ۱۴۹..... گردشگری در عصر فناوری
- ۱۵۰..... عوامل و عناصر موثر در صنعت گردشگری
- ۱۵۲..... شناسایی فرصت‌های پنهان گردشگری در ایران و اثرات آن بر جامعه
- ۱۵۲..... مشکلات جهانگردان
- ۱۵۴..... پیامدهای بلیت‌ناتر و ارتقای مقصد توریست
- ۱۵۵..... موانع رشد صنعت گردشگری
- ۱۵۷..... ۱-۶- عمده بودن هدف، زیارت
- ۱۵۸..... ۲-۶- تعلق گردشگر به صفت درآمدی متوسط و پایین
- ۱۵۹..... ۳-۶- دوران اقامت کوتاه
- ۱۵۹..... ۴-۶- فصلی بودن گردشگری
- ۱۶۰..... ۵-۶- برآورد هزینه گردشگر
- ۱۶۱..... ۶-۶- تغییر در سطح اشتغال
- ۱۶۱..... ۷-۶- تغییر در سطح درآمد
- ۱۶۲..... ۸-۶- سهم درآمد گردشگری در درآمد ملی شهر قم
- ۱۶۲..... ۹-۶- تأثیر صنعت گردشگری بر بخش‌های مختلف اقتصادی
- ۱۶۲..... ۹-۶- ۱- بخش خدمات

فصل چهارم: نتیجه‌گیری، پیشنهادات و راه کارها

- ۱۶۷..... ۱-۵- نتیجه‌گیری
- ۱۶۹..... ۳-۵- پیشنهادات:
- ۱۶۹..... ۱-۳-۵- برای مطلوبیت اوضاع

وضعیت موجود:	۱۷۰
توانمندیهای استان قم:	۱۷۰
۵-۳-۲- اهداف و راهبردهای توسعه در ابعاد مذهبی و اقتصادی:	۱۷۰
اهداف و راهبردهای توسعه در بعد فرهنگی و مذهبی:	۱۷۰
راهبردهای پیشنهادی برای توسعه ی فرهنگی و مذهبی:	۱۷۰
اهداف و راهبردهای توسعه در بعد اقتصادی و اجتماعی:	۱۷۱
راهبردهای پیشنهادی برای توسعه ی اقتصادی و اجتماعی:	۱۷۱
فهرست منابع:	۱۷۳

ب. گذشتار

گردشگری، پدیده‌ای است کهن که از دیرزمان مطرح بوده و به تدریج، در طی مراحل گوناگون تاریخی، موضوع اقتصادی کنونی خود رسیده است. گردشگری بر بنیاد عامل اساسی سفرو جابه‌جایی استوار است.

انسانهای ماقبل تاریخ به این انگیزه مسافرت می‌کردند که غذای دست آورند و یا از خطر دوری کنند یا به مناطقی که برای آب و هوای مساعدتری بودند نقل مکان می‌کردند و سرانجام در گذر زمان، انسانها با کسب مهارت‌های جدید و کاهش وابستگی، به انگیزه‌ی تجارت مسافرت می‌کردند. در قرون وسطی، بیشتر مسافرت‌ها با اهداف مذهبی و در جهت زیارت اماکن مقدس بوده، به گونه‌ای که در قرن چهاردهم میلادی، مسافرت به قصد زیارت به صورت یک پدیده‌ی منظم و سازمان یافته درآمد و به دنبال دگرگونی‌ها که در ساختار اجتماعی و اقتصادی اروپا در طی قرون ۱۸ و ۱۹ منبعث از انقلابهای کشاورزی و صنعتی روی داد، به تدریج یک نوع مسافرت تفریحی برای استفاده از سواحل دریاها و سرگرمی و استراحت جای مسافرتها‌ی سنتی - آموزشی اشراف را گرفت و افرادی که بدین منظور به ویژه در فرانسه مسافرت می‌کردند گردشگر نامیده می‌شدند.

از قرن نوزدهم به بعد، تحولات وسیعی صورت گرفت. راه آهن احداث شد و اسباب مسافرت برای انتقال مسافران آغاز گردید. توسعه‌ی گردشگری و پیشرفت آن از زمانی شروع شد که انسانها سوقوانین و مقرراتی در زمینه‌ی حق مرخصی برای کارمندان و کارگران به مرحله‌ی اجرای درآمد و از طرف دیگر بالا رفتن سطح زندگی مردم در کشورهای صنعتی، امکان مسافرت را ایجاد کرد. این دو عامل به همراه عامل سوم، یعنی علاقمندی مردم به بهبود وضع زندگی خود، که

توام با تشدید حس کنجکاوی آنان نسبت به وضع زندگی و پیشرفت سایر ملل بود، به توسعه‌ی جهانگردی کمک شایانی نمود.

رونق گردشگری در کشور ما یک امر کاملاً تحقق پذیر است و در چنین شرایطی دولت و بخش خصوصی ما باید بدون اتلاف وقت، به ساماندهی زیرساخت‌ها، احداث هتل‌ها، مراکز اقامتگاه‌ها و مجتمع‌های میان راهی یا زائرسراها و نیز تجهیز وسایل حمل و نقل و سیستم بانکی اقدام نماید. سرمایه‌گذاران باید اطمینان داشته باشند با حمایت‌های وسیع دولت اکنون بهترین فرصت برای سرمایه‌گذاری در صنعت گردشگری است.

با توجه به اینکه سالانه حدود دوازده میلیون گردشگر در قم وجود دارد قاعدتاً صنعت گردشگری بایستی بر عملی‌سازی بر تحولات اقتصادی قم از خود به جای بگذارد. ورود گردشگران و زائران به این شهر می‌تواند آثار شگرفی در شکوفایی و رونق اقتصاد شهر و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید داشته باشد. در این کتاب اسنادی کتابخانه‌ای، بر اساس آمار و اطلاعات موجود، اثرگذاری گردشگری بر اقتصاد و اشتغال شهر قم در سال ۱۳۹۰ بررسی گردیده است و میزان درآمدزایی شهر قم از محل ورود گردشگران به روش آماری برآورد شده است.

همچنین سهم گردشگران در میزان اشتغال زایی در شهر قم محاسبه شده است و نحوه توزیع درآمدهای حاصل از گردش منابع مالی حاصل از گردشگری به تفکیک بخش‌های مختلف از جمله اقامتگاه‌ها، خرید سوغات، مراکز تفریحی، ایاب و ذهاب و ... به شرح شده است. نتایج نهایی بیانگر آن است که اقتصاد شهر قم متناسب با توانمندیها و جاذبه‌های گردشگری آن، از توسعه شایسته‌ای برخوردار نبوده است و عواملی مانند کمبود زیرساخت‌ها، ناهماهنگی تجهیزات و خدمات مورد نیاز گردشگران و زائران، فصلی بودن گردشگری، کمبود نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده، باعث پایین آمدن مدت زمان اقامت گردشگران و به دنبال آن گردش اندک منابع مالی در شهر قم می‌باشد که نتیجه آن پایین بودن سهم اقتصاد شهر و صنعت گردشگری است. جاذبه‌های گردشگری از جمله جاذبه‌های مذهبی، تاریخی، طبیعی و تفریحی در این پژوهش معرفی گردیده است.

صنعت گردشگری مذهبی با ویژگی خاص خود صنعتی پویا (تودارو ۱۳۶۴، ص ۲۸۸) با آینده ای روشن است. این می تواند سرمایه گذاری در این صنعت در تمام کشور های دارای جاذبه های گردشگری رو به افزایش است امروزه جذب گردشگران خارجی به رقابتی فزاینده در بین نهاد های در گیر در صنعت گردشگری تبدیل شده است زیرا این صنعت نه تنها در پیشبرد اقتصاد ملی و در آمد های ارزی، بلکه صحنه ای است پاکیزه و عاری از آلودگی و در عین حال ایجاد کننده مشاغل جدید بهش دارد. گردشگری برای شهرهایی که دارای جاذبه های گردشگری مذهبی نظیر قم می تواند به مهمترین منبع کسب در آمد ارزی تبدیل شود مشروط بر اینکه برنامه ریزی صحیح و همه جانبه توأم با آند گردشگری برای آن تنظیم و اجرا شود. سرمایه گذاری در صنعت گردشگری مذهبی حاکی از آن است که گردشگری مذهبی صنعتی از زمره صنایع توزیع کننده درآمد است و هنگامی که گردشگری وارد کشور می شود در مقابل خدماتی که به وی ارائه می شود باید هزینه پرداخت کند و از این جهت درآمد ارزی خواهد بود لذا این صنعت می تواند جایگزین اقتصاد تک محصولی یعنی درآمد نفتی گردد.

اینکه امروزه مشاهده می شود که کشور های صنعتی اروپا و آمریکا تمام نیرو و توان خود را در جهت جذب گردشگری کار می گیرند موید جایگاه این صنعت در اقتصاد است عایدی حاصل از گردشگری پایدار و در عین حال امکان بهره برداری از آن در کوتاه مدت فراهم است. همچنین اشتغال زایی در این صنعت بالا بوده و نیروی انسانی مورد نیاز آن محتاج به آموزش بلند مدت نمی باشد. امکانات موجود در قم نشان می دهد که این شهر ظرفیت پذیرایی

دوازده میلیون گردشگر را در سال دارا می‌باشد و اگر در زمینه جذب گردشگران برنامه ریزی و موانع موجود رفع شوند و آن موارد فراقانون برای کسانی که از حاشیه امنیتی برخوردار بوده و معمولاً برای نا امن جلوه دادن کشور برای گردشگر کلاً به سر عقل آمده و به ماهیت اصیل این صنعت درآمد زا پی ببرند ما شاهد ورود گردشگران خارجی در کشور بسیار زیاد خواهیم بود و این یعنی دستیابی به درآمد ارزی چشمگیر است. کارشناسان ژئوساتیک بر این باورند که قرن آینده، قرن سومیه ها، ملیتها و تقسیم بندی جهان براساس فرهنگ و مذهب خواهد بود لذا نیاز ارتباط بین جزای مردم بیش از پیش نمود خواهد کرد که لازمه آن نظریه و تئوری هایی است که شهر باس و برنامه ریزان همان مرزوبوم و با درک و احساس مشکلات و موانع موجود و ملموس و ساخت نام قابلیت ها و استعداد های بالفعل و عدم تقلید محض از مدل ها و نظریات کشور های پیشتاز غربی در زمینه شهر سازی که صرفاً برای همان منطقه و کشور خاص و بر اساس شرایط اقلیمی و زمانی آن تهیه شده است استفاده از نقاط قوت مدل ها و تئوری های مزبور و تبیین و ارائه راهکار های کاربردی به منظور پیشبرد اهداف توسعه محوری و مرتفع ساختن کاستی های موجود می باشد از منظر توسعه پایدار منطقی است که مقوله گردشگری را عاملی تأثیر گذار و تعیین کننده موثر در جوامع شهری و کشور ها دانست. صنعت گردشگری در جهان توسعه فراوانی یافته است و بسیاری از کشور ها از این راه توانسته اند وضعیت خود را بهبود بخشند و از مشکلاتی مانند بیکاری پایین بودن سطح درآمد سرانه و کمبود درآمد ارزی خویش بکاهند. صنعت گردشگری بزرگترین و متنوع ترین صنعت در دنیا به حساب می آید بسیاری از کشور ها این صنعت پویا را منبع اصلی درآمد، اشتغال زایی، رشد بخش خصوصی و توسعه زیر ساخت ها می دانند.